

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 17. De obiectis Fraticellorum contra co[n]stitu. Ioan. xxij. cum
responsionibus ad illa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

dicat non esse minus Episcoporum, aut aliorum prelatorum Romano Pontifice inferiorum novas inducere religiones, aut nouis inductis auctoritatem dare, neque confirmare, hoc enim ad solum Papam spectat, cum ad communes, seu vniuersales Ecclesie catholice mores pertineat: plurimum enim refert, quomodo, qua forma, quibusque institutis Deus Optimus Maximus colatur.

QUESTIO XVII.

De obiectis Fraticellorum contra Constitutiones Ioan. xij. cum responsionibus ad illa.

SUMMARIUM.

- 1 Constitutiones Ioan. xxii. à Beguinis seu Fraticellis reiecte.
- 2 Sexdecim Fraticellorum obiecta pro defensione suorum errorum.
- 3 Baptizati ab hæreticis quando rebaptizandi sint, & quando non.
- 4 Romanorum Pontificum statuta quandoque in suis causis variant.
- 5 Nicolaus Papa iij. ab hæresis crimine defensus.
- 6 Romana Ecclesia ab errore in fide immunis.
- 7 Veniens contra determinationem Pape quando sit hæreticus.
- 8 James xxij. à nota inconstantie excusatur.
- 9 Romanis Pontificibus definita non sunt omnia irremocabilia.
- 10 Error venialis sanctitati non repugnat.

Decima septima questio est: Hæreses & errores, qui per nonnullos aduersarios veritatis (opponentes se dictis determinationibus factis per dictum dominum Ioanem Papam XXII. de proprio, & communi) asserunt mendaciter atque falsè, qui sunt.

- 1 Ad hanc respondemus, quòd post predictas determinationes factas de proprio, & communi in constitutionibus, Cum inter. & Quia quorundam, quam plures pseudofrateres Minores à communi vita, & moribus ordinis fratrum Minorum sancti Francisci deuiantes dixerunt, ac falsò asseruerunt, in scriptas hæreses, & errores sequi ex dictis constitutionibus, quas dominus Benedictus xij. dum esset Cardinalis, recollectit, atque soluit per modum qui sequitur luculenter.
- 2 Primo quidem asserunt pro sui erroris fundamento: quòd Apostoli, & religiosi vitam Apostolorum sequentes, non habuerunt, nec habent in rebus vsu consumptilibus, nec in non consumptilibus vsu, aliquod ius dominij, vel proprietatis, aut ius vtendi in speciali, vel in communi: sed tantum simplicem vsum facti, dominij, & proprietatis talium rerum penes alium remanente. Ad istud respondet dominus Benedictus, & dicit, quòd predictum fundamentum hæreticè

esse, declaratum est: prout in decretali, Cum inter nonnullos, continetur: quia (vt diligenter consideranti apparet) contrariatur diuinæ scripturæ sanctorum Patrum doctrinæ, & consuetudini totius Ecclesie.

3 Secundo dicunt: quòd predictam paupertatem fuisse Christi, & Apostolorum, determinauit dominus Nicolaus Papa III. in §. Porro abdicatio proprietatis omnium rerum, &c. in constitutione, Exijt.

Respondet, quòd licet illud in constitutione dicta contineatur, tamen ex scriptura diuina verum esse ibi non ostenditur, sed solummodo narratur. Et tamen iam nos ostendimus, quòd contrarium haberi potest ex scriptura Apostolica, & Euangelicæ: qua scriptura motus dominus non solum per Papam Ioannem declarauit dictam assertionem (si pertinax esset) hæreticam esse, sicut contraria diuinæ scripturæ. Nec hoc asserit simpliciter, & determinatè dominus Nicolaus, qui dictam constitutionem fecit, sed solummodo hoc dicit incidenter, & narratiuè. Posito etiam quòd determinatiuè diceret, non obstat, cum contrarium inueniatur in scriptura diuina, si diligenter attendatur: & nunc est per Ecclesiam determinatè, & patet etiam ex supra inductis in tractatu predicto.

4 Tertio dicunt: quòd in his, quæ pertinent ad fidem, vel mores, determinatè semel per summum Pontificem, non potest per alium reuocari: talis autem est assertio domini Nicolai de Christi, & Apostolorum paupertate.

Respondet, quòd falsum est: nam Petrum qui non ambulat recte ad veritatem Euangelij reprehendit, & corripit Paulus: vt patet ad Ga. 2. Et tamen non erat illi par, sed inferior. Item Stephanus & Papa determinauit, quòd nullus baptizatus per quoscuque hæreticos, veniens ad Ecclesiam catholicam rebaptizaretur: Sæctus autem Cyprianus cum multis Episcopis in Africa celebrans concilium, determinauit oppositum, vide licet, quòd baptizati à quicquidque hæreticis, si ad Ecclesiam catholicam veniant, sunt baptizandi: reprobas in hoc Stephanum Papam, vt patet in Cypriani epistolis ad Iubaianum, ad Stephanum & Pompeianum. Concilium s. autem Nicænum vtraque opinionem Sancti Cypriani, & Stephani Papæ corripit, determinando quòd baptizati ab hæreticis non seruantibus formam Ecclesie, venientes ad Ecclesiam baptizentur: ab alijs vero hæreticis baptizati, non rebaptizentur: vt non sit contra articulum fidei, Et vnum baptisma.

5 Item per multos Romanos Pontifices determinatum fuit, quòd matrimonium factum infra septimum gradum consanguinitatis, debet separari: & quòd coitus cum muliere, quæ erat infra gradum dictum, erat incestuosus: vt patet 35. questio. 5. ca. Nullum. Hoc autem reuocatum est per alios, vt patet extra de consanguini. & affini. c. Non debet. vnde nunc licet in sexto, & septimo gradu consanguinitatis matrimonium fieri: vnde si aliquis mulierem in dictis gradibus existentem carnaliter cognoscat, non committit incestum.

6 Item per multos Romanos Pontifices determinatum fuit, quòd matrimonium factum infra septimum gradum consanguinitatis, debet separari: & quòd coitus cum muliere, quæ erat infra gradum dictum, erat incestuosus: vt patet 35. questio. 5. ca. Nullum. Hoc autem reuocatum est per alios, vt patet extra de consanguini. & affini. c. Non debet. vnde nunc licet in sexto, & septimo gradu consanguinitatis matrimonium fieri: vnde si aliquis mulierem in dictis gradibus existentem carnaliter cognoscat, non committit incestum.

7 Item per multos Romanos Pontifices determinatum fuit, quòd matrimonium factum infra septimum gradum consanguinitatis, debet separari: & quòd coitus cum muliere, quæ erat infra gradum dictum, erat incestuosus: vt patet 35. questio. 5. ca. Nullum. Hoc autem reuocatum est per alios, vt patet extra de consanguini. & affini. c. Non debet. vnde nunc licet in sexto, & septimo gradu consanguinitatis matrimonium fieri: vnde si aliquis mulierem in dictis gradibus existentem carnaliter cognoscat, non committit incestum.

T 4 Item

Item extra de eo qui cognouit consanguineā vxoris suā. c. Discretionem tuā. dicitur, quòd cū quidam legitime matrimonium contraxisset cum quadam, quam antequā carnaliter cognouisset, consanguineo suo tradidit renitentem, cum qua ille matrimonium contraxit, & carnaliter eā cognouit, cum ipsa vellet postea reuerti ad priorē maritum, & super hoc dubitaretur, an fieri deberet: Papa respondet, quòd licet quidam prædecessor eius aliter determinauerit, ipse tamen dicit: si mulier omnino hoc vult, licite potest & debet priori viro restitui. Et tamen manente determinatione prædecessoris dicti Papæ, Ecclesia reputasset incestum, si talis mulier carnaliter coniugeretur cum priori marito.

Item extra de sponsal. duorum, cap. Licet. dicitur, quòd quidam prædecessores domini Alexandri Tertij iudicauerunt, quòd si inter virū & vxorem legitime matrimonium per verba de presenti expresse esset contractum, siue iuramento interposito, siue non: si postea mulier nuberet alteri, quo carnaliter cognita esset, non debebat se parari ab isto secundo: & tamen Alexander Papa abri contrarium, scilicet quòd debet separari à secundo, & restitui primo: Et sic patet, quòd primi Romani Pontifices male senserunt de separatione, & indissolubitate matrimonij. Ex quibus constat, quòd illud, quod circa fidem & mores, male determinatum est per vnum Papā, vel concilium, potest per alium, perfecta melius veritate, corrigi & emendari. Ideo non est mirum, si dominus Ioannes diligenti deliberatione cum multis peritis in Theologia, & in vtroque iure, habita, reuocauit quæ male dixerat dominus Nicolaus de Christi & Apostolorum paupertate.

Quarto dicunt: quod si contenta in prædicta decretali, Exijt. sint falsa & hæreticalia, sequitur quòd Papa Nicolaus errauit in fide catholica, & hæreticus fuit.

Respondet h, quòd non: quia dum voluntas nō sit in crimine, si ex defectu humanæ intelligentiæ error contingat, non est simpliciter culpabilis error, taliter quòd debeat pro errore damnabili reputari, vt patet in Petro, quē Paulus reprehendit in Cypriano martyre, quem sic excusat Augustinus libro de baptismo contra Donatistas.

Itē quia dicit Augustinus in Epistola ad Hefychium: Error vitandus est, quantum ab homine vitari potest, sed mihi quisquam non videtur errare, cum aliquid nescire se scit, sed eum putat se scire quod nescit. Nicolaus autem faciens decretalem, Exijt. non videbatur, quod putaret se contra veritatem fidei ac morum determinare certitudinaliter, quod scientia requirit, quia dixit, quod si aliquid dubiū in sua declaratione insurgeret, non per quoscunque, sed per Romanum Pontificem declarari haberet: multum autem dubitabile erat id, quod dixerat de paupertate Christi & Apostolorū: & an vsus in omnibus rebus possit separari à dominio, & proprietate: Ideo potuit & debuit dominus Ioan. illud dubium declarare,

contrarium ex scriptura diuina & legali possit deduci. Et sic dominus Nicolaus non errauit in fide simpliciter: quia non putabat, vel putabat se scire quod nesciebat, sed putabat se nescire quod nō sciebat: Alioquin frustra & sine causa, si crederet se scire prædicta, aliquem correctorem, vel emendatorem vellet habere: cum illud quod veraciter scitur sic esse, sit impossibile aliter habere. Et ita ipse non errauit perniciose, nec Ecclesia sequens eum, quia sub declaratione & correctione auctoritatis Apostolicæ sedis, illa que dixit, asseruit, propter quod eius error venialis, & humanus fuit: nec error simpliciter debet, dicit, vt patet per dictum Augustini supra inductum.

Et similiter disputans excusat beatum Petrum. Quinto asserunt: quòd dicta decretalis, Exijt. fuit per vniuersalem & sanctam Ecclesiam approbata, & in Concilio generali Viennensi confirmata.

Respondet, quòd nunquā fuit approbata per vniuersalem Ecclesiam aliter, nisi vt cōmunes cōstitutiones Papales. Nec fuit approbata, nec improbata in prædicto concilio, nec dominus Clemens quintus in decretali, Exijt. de Paradiso. dixit, quòd dictam decretalem, Exijt. concilio generale approbauerit, vel confirmauerit.

Sexto dicunt, quòd sequitur totam Romanam Ecclesiam multis annis in fide errasse: quod est contra articulum fidei: Credo in vnam sanctam catholicam, & Apostolicam Ecclesiam.

Respondet, quòd non est imputandus error Ecclesiæ catholicæ, si aliquid diffiniat Papa, vel Ecclesiæ, seu Concilium generale, non pertinens ad fidem & mores, quod pro tunc quando diffiniatur, non facta plena discussione, fuit diffinitum: quod tamen postea per diligentem inquisitionem factam, apparet contrarium esse veritati. Frequenter enim contingit, quòd multa prius determinata per cōcilia, vel per Papam, sunt postea reuocata, sicut patet per supradicta: & maxime in talibus, vbi sacra scriptura non loquitur omnino clare & expresse: vnde in talibus licet absque nota hæreticæ prauitatis opinari contraria, ante Ecclesiæ determinationem sub articulis fidei positam. Vnde sicut in domino Nicolaus non fuit error perniciosus, sed venialis ex causis supra dictis: ita nec in sequentibus eum ante determinationem domini Ioannis. Quòd autem fuerit peccatum veniale in Ecclesia circa prædictam materiam, vel aliam, non est inconueniens. Nam cū dicit Apostolus ad Ephes. 5. quod Christus exhibuit sibi Ecclesiam non habentem maculam neque rugam, debet intelligi de Ecclesia triphante, non de militante, ut dicit Augustinus in retractationum.

Septimo dicunt in decretali, Exijt. contrarij: quod in rebus temporalibus est considerata proprietatem, possessionem, vsum fructuum, vti tendi, & simplicem vsum facti, & vltimo tantum necessario eget vita mortalium, licet alijs cacere possit, quia nulla potest esse possessio, que à se vsum necessaria sustentationis excludat: inquam vsum non iuris, sed facti tantummodo non

Tom. 2. Epi.
80. in fin.

nem habens, quod facti tantum est, in vtrouque
præbet vtriusque, nihil autem iuribus.

Respondet immo quod non valet: quia quo ad illa
dicta decretalis est correctæ, & emendata ratio-
nabiliter per illum, qui potest; & ita cum ex sta-
tuto correcto, & emendato, quo ad illa, quæ sunt
correctæ, & emendatæ arguant, eorum dicta non
concludunt.

Octauo dicunt: quod multi Romani Pontifi-
ces in rebus temporalibus vsu consumptibilibus
& non consumptibilibus vsu, quæ fratribus, Mi-
noribus offeruntur, dantur, vel conceduntur; do-
minium Romanæ Ecclesiæ seruauerunt, vsu
tantummodo simplices facti ipsis fratribus de-
relictis.

Respondet, quod hæc fecerunt alij summi Pon-
tifices de rebus, quæ non consumuntur vsu: do-
minus autem Nicolaus fecit hoc de omnibus re-
bus, supponens tamen dictum suum correctioni
Romani Pontificis: Et sic dominus Ioannes,
tam ex auctoritate iuris, quam ex auctoritate etiã
dem referunt per dictum suum prædecessorem,
contrarium multis rationibus ostendit; & deter-
minauit.

Nono dicunt: quod Romanus Pontifex dif-
finitiuè earentiam talis dominij esse sanctam, &
meritoriam; & quod Christus, & Apostoli viam
perfectionis ostendentes, abdicacionem huius-
modi dominij docuerunt: & quod earentia talis
dominii non est infractuosa domino, cum sit
meritoria ad æterna, & professioni pauperum
opportuna.

Respondet, quod illud, quod hic dicunt, cor-
rectum est rationabiliter per illum, qui hoc cor-
rigere poterat, & debebat, ostendendo esse im-
possibile in talibus rebus vsum facti separari à domi-
nio: & quod si separaretur dominij esset verba-
le, simularum, & anigmaticum.

Decimo dicunt: quod veniens contra determina-
tionem Papæ, & Romæ. Ecclesiæ, est hæreticus
censendus, propter quod non licuit alicui distinge-
re contrarium determinationi domini Nicolai.

Respondet, quod illud non est verum, nisi de-
terminatio Ecclesiæ contineatur in scriptura di-
uina, vel ex ipsa euidenter, & necessario concluda-
tur: vel nisi Ecclesiæ expresse determinet, quod
tale quid sit tenendum sicut pertinet ad fidei ar-
ticulum, determinans quod dicentes, & tenentes con-
trarium, sicut hæretici sunt habendi. Quod autem
dixit dominus Nicolaus de Christi paupertate,
& separatione dominij, &c. non continetur in
scriptura diuina, nec potest concludi ex ea, nec
fuit positus sub articulis fidei.

Undecimo dicunt: quod dominus Ioã. seipsū
condemnat reprobando, reuocando, & contra-
rium faciendo eorum, quæ de Christi, & Aposto-
lorum paupertate decretalis, Exijt, continet:
quia ipse antea pronunciauerat decretalē, Exijt,
& Exiui. salubriter editas, lucidas, multaq; ma-
turate digestas: prout in constitutione per eum
edita, quæ incipit, Quorundam,prehenditur
evidenter.

Respondet, quod non valet, quia dominus

A Ioan. in constituit. Quorundam. quæstionem de
Christi, & Apostolorum paupertate, & insepara-
bilitate dominij ab vsu, non accipit determinan-
dam, sed solum duos articulos, scilicet de vestib.
fratrum, & de cõgregando blado, vino, & alijs ne-
cessarijs in granarijs, & cellarijs: & in istis duo-
bus articulis dicit, quod vult declarationes du-
bias addere declarationibus dominorum Nico-
lai iij. & Clementis v. & sic verba generalia,
quæ in prologo dictæ constitutionis, Quorundam,
præmittuntur, ad certos articulos in narratione
restringuntur, vt patet intuenti eam: Et posito
etiam quod ista verba, quæ isti ponunt, tunc di-
xerit quantum ad omnia contenta in dicta cõsti-
tutione, Exijt. quando nondum quæstio de Chri-
sti paupertate erat ventilata; nõ est inconueniẽs,
si postea diligentius veritate quæsita, & reperto
fore verum contrarium eorum, quæ dixerat domi-
nus Nicolaus, dominus Ioannes dictum suū cor-
rexit, asserendo; & determinando contenta de
paupertate Evangelica in decretali, Exijt, nõ esse
solida, nec vera. Sic enim, & sancti, quod prius
dixerant, frequenter posterius correxerunt, quan-
do veritas magis incepit perdisputationes, vel col-
lationes scripturarum eis apparere; nec erubue-
runt sua dicta corrigere, vt patet per Augustinū
in suo libro Retractionum, & in secunda epi-
stola ad Marcellinum.

B Duodecimo dicunt: quod si Papa Ioan. potuit re-
uocare prædicta determinata per dominum Ni-
colau, eadem ratione summus Pont. potest oēs
diffinitiones suorum prædecessorum reuocare,
& contrarium constituere: ex quo totius fidei, &
auctoritatis Ecclesiæ destructio sequeretur.

9. Respondet, quod non valet, quia non sequitur, si
aliqua diffinita inconsulte in materia absolute
non pertinente ad fidem, & ad mores possunt, &
debet reuocari, ergo omnia: cum arguatur à par-
ticulari ad vniuersale; quod fieri nõ debet: Quia
vniuersalis cõclusio non sequitur, nisi ad præmis-
sas vniuersales. Item ea, quæ euidenter, & mani-
feste continetur in sacra scriptura, vel ex ea ne-
cessitate concluduntur, sunt omnia inconculsa
stabilitate firmata: nec reuocari possunt, nec eor-
um contraria statui per quemcumque; vt dicit Au-
gustin. in 2. lib. de baptismo, & Gelasius Papa
in epistola ad Episcopos Dardaniæ: De numero
autem talium non sunt ea, quæ dixit de pauper-
tate Nicolaus Papa: nec vnquam pertinuerunt
simpliciter ad fidem, vel ad mores, cum contra-
rium esset verum, & catholicum, vt in suis deter-
minationibus dominus Ioannes Papa euidenter
ostendit.

C Tertiodecimo dicunt: quod secundum hoc in
decretali, Exijt, erratum fuit in doctrina, & vita
Christi, & Apostolorum.

Respondet, quod verum est, non tamen errore
pernicioso; cum adhuc ad plenum veritas discuf-
sa nõ fuisset, sicut nunc est, sed errore veniali: Si-
cut Augustinus declarat de Cypriano, & de Pe-
tro per Paulum correcto.

Non enim fuit voluntas in crimine, sed defe-
ctus humanæ intelligentiæ, potissime quia do-
minus

† Suspicor
hunc esse Ni-
colau. iv. vt
plene dixi in
comment. hu-
ius quæstion.

minus Nicolaus dicta sua supposuit correctioni sedis Apostolicae.

Quartodecimo dicunt: quod sequeretur, quod in approbatione status regulae Fratrum Minorum Ecclesia errauerit.

Respondet, quod non sequitur: tum quia ante constitutionem, Exijt. status Minorum non fuit approbatus: tum quia regula eorum non dicit, quod nihil habeant in proprio, nec in communi: nec dicit quod non habeant aliquid ius utendi: nec dicit, quod solum sint contenti simplici usu facti, ad quae eos restringit constitutio: Exijt. Quae ostensa est quantum ad hoc, impossibilis, & irrationabilis, per dominum Ioannem in suis constitutionibus. Sed dicit regula praedicta: quod uiuant sine proprio, & quod nihil sibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem. Quae uerba possunt verificari, si habeant in communi: nam solummodo prohibet quod fratres habeant proprium, sicut Regulae Basilij, Augustini, & Benedicti.

Quintodecimo dicunt sequi, quod in concilio dictam decretalem approbante, erratum fuit.

Respondet, quod in nullo concilio generali decretalis, exijt, fuit confirmata, vel approbata: nec hoc poterit ostendi, & maxime cum constitutio, exijt de Paradiso, non fuerit facta in concilio generali Viennen. sed post concilium in Auinion, ut habet fide digna multorum relatio.

Sextodecimo dicunt: quod secundum hoc errauit Ecclesia, aliquos Sanctos de ordine Fratrum Minorum, qui in hac uita, & doctrina diem clausurunt extremum, canonizando pro Sanctis.

Respondet, quod nec illi, nec alij errabant simpliciter, errore damnabili, sed secundum quid, errore ueniali, constitutione, exijt, non dum correctam per eum, qui poterat, ideo canonizari, alijs suffragantibus, meritis, potuerunt: Sicut dicit B. Augustinus de sancto Cypriano, lib. de baptismo contra Donatistas, c. 17. & 18. quod ille uir sanctus alter de baptismo sentiens, quam res se habebat, quod postea diligentissima deliberatione retractatum est, in catholica ueritate permansit, & charitatis ueritate compensatum est, & passionis fauce purgatum. Et similiter dici potest de Sanctis ordinum Fratrum Minorum canonizatis, si doctrinam decretalis, exijt, tenuerunt, antequam per ecclesiam correctam, & emendatam fuisset.

COMMENT. XLII.

Argumentum
quod 17 de
obiectis Fra-
ticellorum.

UT haec questio intelligatur, obseruandum est, sicut etiam diximus paulo antea super q. 15. quod postquam Ioannes Papa xxij. edidit decretale incipientem, Quia quorundam, aduersus Fraticellos, eorumque duces, illi contra acrius in Pontificem Romanam insurgentes, decem, & octo errores in ea contineri dicebant, quorum quinque, nempe, 3. 5. 6. 13. & 14. uis civile tantum respiciebant. cumque idem dominus Papa Ioan. eorum impijs appellationibus, & calumnijs respondisset in Decretali incipientes: Quia uir reprobus Michael, quae non est impressa, uerum haec impij in ea triginta duos errores sal-

so afferunt contineri, nec modo Joanni xxij. quod diu uixit restiterunt, sed etiam Benedicto XII. eius successori impudenter maledixerunt, subtrahentes ius a obedientia debito, quem Benedictum (quia professione Theologus erat) peiorem, et damnabiliorem Joanne xxij. esse clamabant, asserentes eum haereticum, negantesque Pontificem: quod cum, & scriptis editis, & publicis disputationibus impie profiterentur, multos in suum errorem quotidie perturbabant, & propterea eorum secula plurimum inualuit, qui cum multis summi Pontificis Ioannis extrahantibus essent damnati, ut ex superioribus constat, nec uellent respicere: multi ab Episcopis, & inquisitoribus propterea comprehensi, non deserentes conceptum errorem, comburi se passi sunt, ut testatur Cardinalis in Clem. Ex. vii. §. proinde. de uerbis significat. & B. Antoninus in Sum. par. 4. tit. 11. cap. 7. §. 5.

In hac rerum perturbatione ceteris impudentius debacchatus est in Roman. Pontificem Guilielmus Okam, qui quodam libro de potestate Pontificis, q. 8. non erubuit dicere circiter nonaginta errores ad minus Ioannem xxij. protulisse.

Ex omnibus his Fraticellorum erroribus, & obiectiomb. qui diu olim Ecclesiam perturbauerunt, Emericus in hac q. sexdecim tantummodo recenset, adhibitis solutionibus Benedicti xxij. qui antequam crearetur Pontifex, eisdem satisfecit. atque hoc est huius questionis argumentum.

Animaduertendum est tamen in his Benedicti solutionibus, multa contineri dubia partim, incerta partim, partim denique falsa, quae nec debeant, nec possint preteriri sine animaduersione, et propterea ne paulo diligentius re perscrutantes diuino praesidio muniti, quod nobis adesse propitijs humiliter deprecamur, ueritate ipsam quoad fieri poterit, ostendere conabimur.

Quas dominus Benedictus duodecimus dum esset Cardinalis, recollegit, atque soluit, & cat. Eisdem ferme difficultates, & obiectiomb. dilucida postea insignes Theologi Antonin. par. 4. tit. 12. c. 4. Ioan. Turrecremata in summa de Ecclesia, lib. 2. c. 112. Melchior Canus, lib. 6. c. 8. de locis Theologicis, & alij, quos mox suis locis referemus, ex quibus, sanctorum Patrum dictis, & Ecclesiae recepta doctrina nitentes, ueriora colligemus, & certiora, ut omnes difficultatum nebulae clara uera doctrina luce dissoluantur.

Ad istud respondet dominus Benedictus, & cat. Summa solutionis est in extraneanti, cum inter nonnullos, Ioannem xxij. definiisse Christum, & Apostolos habuisse aliqua in communi, quod uerissimum est, ut patet in principio eius extraneanti ibi: Nos huic concertationi, quam habes apud Emericum supra par. 2. quaest. 15. non afferere Christum, & Apostolos nihil habuisse, nec in speciali, neque in communi, diuina scripturae contradicit expresse, ait ibidem dominus Papa Ioannes: & ut obiter aliquid in medium proferam ad ostendendum hoc esse uerum, primum Matth. 2. scribitur: Magos obtulisse Christo aurum, & myrrham, rei autem oblatum dominum acquirunt, cap. statim 16. q. 1. cap. omnis Christianus, de conse-

erat. *disb. 1. leg. vit. C. de sac. eccl. Et Matth. c. 17.* scribitur Christum precepisse Petro, ut didrachma vel staterem daret illis, qui nomine Cesaris exigebant tributum. habuit ergo eius rei dominium, & in illos transfudit, cum dare sit accipientis facere. *l. vbi autem. ff. de verb. oblig. l. si ita. §. 1. ff. de contraben. empt. Et Joan. c. 12. & 13.* Iudam oculos habuisse dicitur, quibus ea quae mittebantur, portabat. *c. exemplum. 12. q. 1.* denique multa sunt in sacris litteris, quae comprobant hanc veritatem, ut copiose docet glo. in dicta extrauaga. Cum inter nonnullos, in principio, verborum, asserit.

Secundo dicunt, quod praedictam paupertatem fuisse Christi, & Apostolorum determinatam dominus Nicolaus Papa iij. in constit. Exijt, §. porto. Habetur haec constitutio in cap. Exijt. de verb. signif. lib. 6. Iam in multis codicibus haec constitutio tribuitur Nicolao iij. quibus consentire videtur Platina in vita huius Pontificis, dicens eum adeo ordinis Minorum ob contemptum rerum humanarum fuisse amatorem, ut ipse etiam Decretali epist. quaedam ipsius ordinis ambigua declarauerit. Sed ego verius arbitror constitutionem, Exijt, Nicolao r. esse, tum quia in aliquot manuscriptis exemplaribus, lib. 6. Decretalium in principio dictae constitutionis Nicolaus r. est praenotatus. Tum et quia is fuit de ordine Minorum, vnde verisimilius est regulae sui ordinis dubia declarasse. Tum postremo, quoniam in extrauaganti Domini Joannis xxij. incipiente: Gloriosam Ecclesiam, quae in fine huius operis habetur impressa inter litteras, Apostolicas pro officio sanctae Inquisitionis, videtur constitutio Exijt. tribui Nicolao Quarto, per quam declarauit plurimas dubitationes, quae circa regulam Beati Francisci, contingere poterant. In ea constitutione inter cetera haec continentur: Dicimus quod adiectio proprietatis huiusmodi omnium rerum, non tam in speciali, quam etiam in communi propter Deum meritoria est, & sancta: quam, & Christus vitam perfectionis ostendens, verbo docuit, & exemplo firmavit: quamque primi fundatores militantis Ecclesiae, prout ab ipso fonte hauserant, volentes perfecte viuere, per doctrinam, & vitam exempla in eos deriuauerunt. haec tenet ibi. His potissimum verbis utebantur Fratruelli ad probandum Ioannem xxij. errasse in dicta extrauaganti: Cum inter nonnullos, cum hoc loco, Nicolaus aperte sentire videatur, Christum, & Apostolos nihil habuisse. Quam ob rem, si haec duo, dicta conciliauerimus, nullus fere maerebit amplius in hac difficultate obsecratis, & dubitationis scriptulus: quia omnes obiectiones, quas hic affert Eymericus, hoc in primis agunt, ut doceant Ioannem Regesimum secundum errasse, cum definiere contra Nicolaum.

Quantum ergo ad secundam hanc objectionem attinet. Benedictus hoc loco duas affert solutiones. Prima est, nihil definiisse Nicolaum, sed incidenter locutum fuisse de Christi, & Apostolorum paupertate. Altera est, quod tamen ex proposito fuisset locutus, nihilominus hoc non obstaret: quia contrarium deducitur ex sacris litteris. Non tamen admittit Benedictus, Papam contra scripturam sacram san-

A ciuisse, sed posito, inquit, supple, & non concesso, & determinatiue diceret, hoc non obstaret, id est, non propterea esset recedendum a veritate in diuinis scripturis expressa. Nam licet nos, inquit diuus Paul. ad Galat. c. 1. aut Angelus de celo euangelizeret vobis, praeterquam, quod euangelizemus vobis, ana thema sit. quem locum B. Thomas exponens dicit: Euangelicae doctrinae auctoritas habet, ut quicunque contra illam dicunt, excludendi, & repellendi sunt. haec ille.

Dictum est autem, posito, & non concesso, quia B terna fuit vis orationis Christi, qui rogauit pro Petro, ut eius fides non deficeret, & iussit, ut suos ipse fratres confirmaret, ut nullus unquam Rom. Pot. inueniatur errasse in iudicio fidei, videlicet in declarando quid sit credendum, vel non credendum: neque in hoc errare potest propter assistentiam Spiritus sancti, ut enim subtiliter, & vere deducit Caetan. in opusculo de auctoritate Papae, ca. 11. cum ad Papam pertineat quaestiones fidei determinare, & statuere quid ex fide tenendum sit, unicuique fidelium, quidvis tanquam haereticum respuendum, si in his definitis ipse errare posset, inde plane consequeretur, quod tota pariter Ecclesia a recta fide posset aberrare: quae cumque enim Sedes Apostolica Romana fidelibus credenda proponit, ea ab omnibus recipi necesse est: & qui aliter docet, & sentit de fide, et sacramentis, quam Romana Ecclesia, haereticus censetur, ea ad abolendam, de haeret.

Sed iam duo haec responsa conciliemus, Ac omnis multis placet nobis conciliatio Joannis de Turrecr. in sum. de Ecclesijs, lib. 2. c. 112. in solutione ad decimum argumentum, quem sequitur Melchior Canus, lib. 6. c. 8. de locis Theologicis ad 6. argumentum, & summa vera solutio est, Nicolaum iij. & Ioannem xxij. inter se non pugnare, immo declarationem, seu definitionem utriusque summe inter se conuenire, quoniam Christus, ut ex contextibus Euangeliorum, & sanctorum Patrum ex positionibus colligitur, duas paupertates ordinauit congruentes diuersis statibus perfectorum. Primam competentem illis, qui predicaturi mittendi erant in quaedam ad annuntiaandum Regis aduentum. & haec paupertas nihil proprium habere permittit, nec in communi, nec in speciali, & de hac accipitur illud Matth. 10. Nolite possidere aurum, nec argentum, &c. Quo loco ait Diuus Hieron. ideo haec Dominus precepisse, ne causa lucri potius, quam salutis predicare viderentur.

Alteram fuit paupertatem copetens illis, qui si xi. erant mansuri in congregatione, cuius proprium est nihil habere in particulari, bene tamen in communi: de hac est illud, c. 4. scribitur: Multitudinis autem credentium erat cor vnum, & anima vna, nec quisquam eorum, quae possidebat, suum esse dicebat, sed erant eis omnia communia. haec ibi. Et tamen haec paupertatem Christus habuit, quodam enim tempore primam tenuit, nihil penitus habens nec in particulari, nec in communi, sed illis reserabatur, sibi pie a pijs offerbantur, qui ipsum sequebantur, de quo Luca, cap. 8. exemplum extat. Secundam paupertatem approbauit verbo, & exemplo, Lucae cap. 22. cum dixit: Quando mihi vos sine sacco-

D

Definitiones Nicolai iij. & Ioan. xxij. de Christo, & Apostolorum paupertate conciliatur.

Qua-
eius
e in-
pro-
rem
ere-
sci
posi-
abe
luis
rana
lar,
nqui-
co-
ator
boru
11.
nitus
rmus
icis
es ad
obi
Ey-
met,
uam
c est
Et fo
a par
a pos-
a no
esid
pre-
de-
dum
cxi.
uerru
12. a.
ib. 2.
olo-
qu-
cepta
e 107
Frit
is, &
Cum
Chri-
mi.
is ex-
m ha
a aff
nee m
adicit
y-
der-
uatur
nyr-
cap.
use-

facculo, & pera, & calceamentis, nūquid aliquid defuit vobis? & paulo post: sed nunc qui hēt facculum, tollat similiter, & peram, &c. Jam hęc secunda paupertas, quę aliquid in cōi possidere permittit, non repugnat perfectioni Evangelicę, vt grauter ēt docuit, & copiose B. Thomas 2. 2. q. 188. ar. 7. Primam ergo paupertatem intinuis Nicolaus Christum oīa abdicasse, & in communi, & in particulari asseruit: sed & præterea concedit Christum aliqua in communi habuisse aliquando: Siquidem in dicta constir. Exat. subiungit. Nec his quiquam putet obistere, quōd interdum Christus dicitur oculos habuisse, &c. Secundam respiciens Papa Ioannes scriptura sacrę repugnare decreuit, & hereticum esse dixit, asserere, Christum, & Apostolos nihil in communi, aut in particulari possedisse. hac sententia est veræ solutionis. Aliam paulo difficiliorem, & fustorem commemorat Beatus Antoninus 4. par. titul. 12. capit. 4. §. 23. quam libenter omitto, & ex hac solutione diluuntur fere omnes obiectiones Fraticellorum, quas in hac questione Hymericus commemorat: quas libenter omittimus, nisi falsę quandoq; Benedicti solutiones aliud suaderent.

Determinatū semel per vnum Papā, tamquam de fide, non potest per alium reuocari.

d Respondet, quōd factum est: nam Petrum, qui non ambulabat, &c. In solutione huius tertie obiectionis aperte negat Benedictus determinatum semel per summum Pontificem, etiam si ad fidem, vel mores pertineat, non posse per alium reuocari: quod nititur ostendere multis exemplis vsque ad quartam oppositionem: in quo vehementer est lapsus, si id sensit, quod eius verba præseferunt, videlicet, quod semel ab vno Romano Pontifice determinatum tanquam ad fidem spectans, id posse ab alio reuocari: quoniam vt optime tradit Caser. in Apologia de auctoritate Papę, & Concilij, par. 2. c. 13. determinatio Papę in iudicio fidei formaliter, scilicet, definiendo quid credendum sit, vel non credendum, ligat oēs personas Ecclesię, atque ita personā propriam, & successorum ad recipiendam determinationem semel de fide factam: nec video quomodo posse vtrū tantum excusari quare ne quis auctoritate eius ductus labatur: expendenda erunt mihi singula paulo diligentius: & quantum ad hunc locum attinget, grauissima fuit olim concertatio inter Beatū Hieronymum, & Diuum Augustinum, nūquid vtrū, an simulate Paulus Petrum reprehenderit, quod à Theologis Scholasticis multis solet disceptari: lib. 2. de iust. & iure, quęst. 5. art. 4. vers. de tertio vero membro, & Adrian. in 4. dist. 1. & breuiter S. Thomas 2. 2. quęst. 33. art. 4. ad 2. argumētum. & plane quidquid sit de eius historia, ac facti intelligentia, hoc est certissimū, nihil statuisse ibi Petrus, quod ad cōem fidem, & mores Ecclesię pertineret, neque mutasse in catholica religione: ac proinde hoc primū exemplum non potest commode applicari ad id institutum quod Benedictus contemplantur. Retineamus ergo supradictam solutionem, quam ex Tur recemata commemorauimus, et dicamus, Nicolau nihil illie de fide definire, neque aduersari his, quę a Ioanne fuerant definita.

A e Item Stephanus Papa determinauit, &c. Admonet hic locus, vt paulo exactius referam hanc historiam, cuius in eo sit mentio, vt validius etiā refellatur hęc falsa Benedicti solutio, putantis Stephanum Papam correctum à Cypriano, & vtrinq; ad Concilio Niceno emendatum.

Sciendum est ergo, Cyprianum Carthaginensem Episcopum tēpore Stephani Papę circa annum Domini CCLVI. Carthagine concilio prouinciale coegisse, in quo decreuit baptizatos ab hereticis iterū baptizandos, cui subscripserunt plus quam octoginta Episcopi ex Prouincia Africana, Numidia, & Mauritania. Huic decreto grauter resistit Stephanus Papa, cui obtemperauit veritate manifestus cognita Cyprian. cum reliquis catholicis. Sed quoniam res est grauissima, ne mihi sine pignore credatur, duo potissimum antiquorū Patrū testimonia præferam: vnum erit Vincentij Lyrinensis, alterum B. Hieronymi, ergo Vincentius Lyrinen. in aureo illo libello aduersus profanas heresum nouationes scripto, de hac re ita ait: Quondam igitur venerabilis memoria Agrippinus Carthaginensis Episcopus, primus omnium mortalium contra diuinū canonem, contra vniuersalem Ecclesię regulam; contra sensum omnium consacerdotum, contra morem, ac instituta maiorum rebaptizandum esse censebat. Quę præsumptio tantum mali inuexit, vt non solum hereticis omnibus formam sacrilegij, sed etiā quibusdam catholicis occasione præbuerit erroris. Cum ergo vndique ad nouitatem rei cuncti reclamarent, atque omnes equauerunt sacerdotes pro suo quisque studio reniterentur: tunc beata memoria Papa Stephanus, Apostolica Sedis Antistes, eum ceteris quidem collegis suis, sed tamen præ ceteris restitit dignum, vt opinor existimans, si reliquos omnes tantum fidei deuotione vinceret, quantum loci auctoritate superabat. Denique in Epistola, quę tunc ad Africam missa est, iudem his verbis scripsit: Nihil nouandum, nisi quod traditum est. Intelligebat etenim vir sanctus, & prudens, nihil aliud rationem pietatis admittere, nisi vt omnia, quę a fide à Patrībus suscepta foront, eadem fide filijs consignarentur: nosque religionem, non quę vellemus duocere, sed potius qua illa doceret, sequi oportere: idque esse proprium Christianę modestiæ, & grauitatis, non sua posterit tradere, sed à Maioribus accepta seruare. Quę ergo tunc vniuersi negotij exitus? quis vtique nisi vilitatus, & solitudo: retenta est scilicet Antiquitas, & expulsa Nouitas. & paucis interiectis. Postremo ipsius Africani concilij, siue decreti, quę vires donante Deo, nulla: sed vniuersa tanquam somnia, tanquam fabulę, tanquam superflua abolita, antiquata, calcata sunt. hactenus illud. Quibus adiungit multa alia in eandem sententiam, & præcipue de retractatione Cypriani, quę breuitatis gratia missa facio.

B Jam Beatus Hieronymus extremo fere Diabolo aduersus Luciferianos ita habet: Cœnarus est, & Beatus Cyprianus contritos lacus fugeres, nec bibere de aqua aliena: & idcirco hereticorum baptisma reprobans ad Stephanum tunc Romę

C Quę præsumptio tantum mali inuexit, vt non solum hereticis omnibus formam sacrilegij, sed etiā quibusdam catholicis occasione præbuerit erroris. Cum ergo vndique ad nouitatem rei cuncti reclamarent, atque omnes equauerunt sacerdotes pro suo quisque studio reniterentur: tunc beata memoria Papa Stephanus, Apostolica Sedis Antistes, eum ceteris quidem collegis suis, sed tamen præ ceteris restitit dignum, vt opinor existimans, si reliquos omnes tantum fidei deuotione vinceret, quantum loci auctoritate superabat. Denique in Epistola, quę tunc ad Africam missa est, iudem his verbis scripsit: Nihil nouandum, nisi quod traditum est. Intelligebat etenim vir sanctus, & prudens, nihil aliud rationem pietatis admittere, nisi vt omnia, quę a fide à Patrībus suscepta foront, eadem fide filijs consignarentur: nosque religionem, non quę vellemus duocere, sed potius qua illa doceret, sequi oportere: idque esse proprium Christianę modestiæ, & grauitatis, non sua posterit tradere, sed à Maioribus accepta seruare. Quę ergo tunc vniuersi negotij exitus? quis vtique nisi vilitatus, & solitudo: retenta est scilicet Antiquitas, & expulsa Nouitas. & paucis interiectis. Postremo ipsius Africani concilij, siue decreti, quę vires donante Deo, nulla: sed vniuersa tanquam somnia, tanquam fabulę, tanquam superflua abolita, antiquata, calcata sunt. hactenus illud. Quibus adiungit multa alia in eandem sententiam, & præcipue de retractatione Cypriani, quę breuitatis gratia missa facio.

D Jam Beatus Hieronymus extremo fere Diabolo aduersus Luciferianos ita habet: Cœnarus est, & Beatus Cyprianus contritos lacus fugeres, nec bibere de aqua aliena: & idcirco hereticorum baptisma reprobans ad Stephanum tunc Romę

E Jam Beatus Hieronymus extremo fere Diabolo aduersus Luciferianos ita habet: Cœnarus est, & Beatus Cyprianus contritos lacus fugeres, nec bibere de aqua aliena: & idcirco hereticorum baptisma reprobans ad Stephanum tunc Romę

verbis Episcopii, qui a Beato Petro vice simus...

Ex his ergo constat errasse Concil. Carthaginen...

Quod vero Paulinista, seu Cataphrygi non baptizant...

Item per multos Romanos Pontifices determinatum...

tem in Ecclesia perpetuo fuisse, ut in sacramentorum...

In privatis etiam negotijs, & causis particularium...

Ceterum in definitione fidei, & credendorum, ex di...

Respondet quod non, quia dum voluntas non sit in crimine...

In definitionibus credendorum, certum est Apostolicum...

consequeretur Nicolaum fuisse hereticum sc̄i ex defectu humana intelligentia labi potuerit, quomodo autem error, & ignorantia excuset ab heresi, copiose diximus, super q. 7. par. 1.

I Respondet, quod non est imputandus error, &c. frequenter enim contingit, q̄ multa prius determinata per Concilia, vel per Papam, sunt postea reuocata.] Hęc sententia vera est, dummodo recte intelligatur: quod vt fiat, obseruanda est diligenter distinctio sana, & catholica, quam assertit de hac re edisserens B. Thomas quodlibeto 9. ar. 16. quem sequitur S. Antoninus par. 3. tit. 12. c. 8. §. 2. videlicet ex illis, quę a Pontifice Romano definitur, quodam spectare ad priuatas personas, & particularia negotia: alia vero ad fidem, & vniuersales Ecclesię mores in necessarijs ad salutem, & in his postremis nullo modo Papa, aut concilium auctoritate Papę confirmatum errare potest: quoniam Spiritus veritatis in his definiendis semper assistens promissus est, vt oēs catholici vno ore testantur, traditq; præ ceteris Melchior Canus, lib. 5. ca. 5. de locis Theologicis, versicul. alter vero scrupulus, & Blasius Nauar. lib. 2. cap. 9. de sacro Ecclesię principatu: neque de his intelligit Benedictus in hac sua responsione, cum dicit: Frequenter enim contingit, &c. Quod satis indicant illa eius verba initio solutionis posita: Si aliquid definiat Papa, vel Ecclesia, seu concilium generale, non pertinet ad fidem, & mores. In his enim, quę ad fidem, & vniuersales mores spectant, iudicialiter definiendis Papę, vel Ecclesię errare posse falsum est. & de stabilitate, & firmitate horum iudiciorum notatu dignissimum extat Gelasii dictum ad Episc. Dardanię, quod paulo inferius adduximus hac ipsa quęst. in responsione ad 12. oppositionem. id enim ostendit quā firma sint de his Ecclesię iudicia: quod et probat eleganter Turrecremata in sum. de Ecclesię, lib. 3. cap. 58.

In illis vero, quę priuatas personas, & facta respiciunt, decipi Papa quandoque potest, præsertim cum in his humano testimonio vtatur, quod sepe fallax est & incertum ita et verè docuit etiam Blasius Nauar. præceptor noster eruditus, lib. 2. ca. 10. de sacro Ecclesię principatu, & tradidit Turrecrem. in sum. de Ecclesię, li. 2. c. 112. circa finem, vers. tum etiā, id quod expresse mihi sensisse videtur Innoc. Papa in c. a nobis. el. 2. de senten. excomm. un. ibi: Iudiciū Dei veritatis, quę non fallit, nec fallitur semper innititur: iudicium autem Ecclesię nonnunquā opinionem sequitur, quā & fallere sepe contingit, & falli. hæc ibi.

Rursus illud addo, summos Pontifices non semper respondere definiendo, sed consultos interdum, veluti priuatos, & particulares Doctores sentire.

Postremo adiungo, non protinus esse fidei dogma censendum quicquid in voluminibus iuris canonici continetur, vt optime docet Melchior Canus, li. 5. c. penul. de locis Theologicis, & lib. 6. c. 8. vnde sepe in his contingit statuta per vnum, per alios aut immutata, aut reuocata absque vilo fidei præiudicio reperiri: quoniam hæc directe ad fidem non spectant, neque ad vniuersales Ecclesię mores.

Brevius respondere potuisset Benedictus, aucter

A asserendo, ineptissime, et vanissime inferri, quod Romana Ecclesia in fide errauerit tempore Nicolai Papę, cum in constitutione, Exijt nihil de fide statuat.

K Septimo dicunt, &c. qui inquam vsus non iuris, &c.] Hic locus in omnibus codicibus erat deprauatus. eum nos re ipsa considerata, ex natura dubitationis, quę tractatur, correximus, vt est impressus. tum etiam ex contextu in d. cap. Exijt. vers. nec per hoc. de verb. signif. lib. 6.

I Octauo dicit, &c. Respondet q̄ hæc fecerunt alij summi Pontif. de rebus, quę non consumuntur vsu, &c.] Melius poterat respondere dicendo, q̄

B Ioannes xxij. in extrauag. Ad conditorem canonu. de verb. signif. §. quod autem. apertissime declarat, non fuisse intentionem Nicolai in rebus vsu consumptibilibus reseruare dominium Rom. Ecclesię: ipsis autem fratribus concedere simplicem vsu facti, seu iunctum ab omni iure vtendi, quia is fuisse illicitus, ac uerba quidem Ioannis huic Benedicti solutioni repugnare videntur præcitato loco, & vniuersam confirmare. habent enim ita: Quod autem dominium Romanę Ecclesię reseruatum simplex ceteri debeat, ex hoc patet, quod ex illo nullum eidem Ecclesię tēporale obuenit hæctenus commodum, nec speratur quod obuenire debeat in

C futurum: cum nec intentio reseruantis, nec fratrum ipsorum fuerit, quod ad quemcumq; alium quā ad fratres, dictarum rerum perueniret cōpendium: quod proculdubio modus vtendi fratrum ipsorum, & Romanę Ecclesię subsecuta patientia euidenter declarauit. Et quod talis intentio fuerit ordinantis, ex hoc patet, quod illarum libit, & Ecclesię Romanę dominium duratam retinuit, quarum vsu facti, liceret habere ordini, vel fratribus antedictis, & cetera. Ex quibus sane videtur hoc loco male dicere Benedictus, quod Nicolaus id fecerit de omnibus rebus.

D Nono dicunt, & cetera. Respondet, quod illud, quod hic dicit, & cetera.] Ego declarationem potius dixerim per Ioann. xxij. in dicta extrauag. Ad conditorem canonum. §. quod autem dominium. vers. talis autem dominij carentia. vbi oprima glossa in ver. non efficit.

E Decimo dicunt, &c. Respondet, quod illud non est verum, nisi determinatio Ecclesię contentur in scriptura diuina, &c.] Brevius, & verius responderi poterat, nihil quod vt de fide fuerit a Nicolao definitum, immutatam, vel emendatum fuisse a domino Ioanne, sed in multis expositam, & declaratam fuisse mētem Nicolai per Ioannem Papam xxij. vt series, & verba rescriptorum apertissime testantur.

Atque hoc etiam ipsum dicere possumus ad soluendam obiectionem 11. & 12. vt & verborum ac incertitudinem, & falsitatis etiam ambages rectius subterfugiamus.

O Et Gelasius Papa in epistola ad Episcopos Dardanię.] Est autem singularis huius epist. doctrina, quę ostenditur, Acacium a Sede Apostolica competentiter fuisse damnatum. incipit ea epistola: Valde mirati sumus. Scripsit eam Gelasius circa

Forum, quæ
à Papa deter-
minatur duo
sunt genera,
& quæ ca. s̄i.

De erroribus Græcorum.

S V M M A R I V M.

- 1 Hæreses duæ recentiorum Græcorum.
- 2 Dicta Sanctorum reuerenter sunt exponenda.
- 3 Dicta S. Athanasii male sonantia exposita à Sancto Thoma.
- 4 Articuli in S. Cyrillo obscuriores, &c.
- B 5 Gregorij Nazianzeni, & Basilij loca aliquot pie accipienda.

Decimo octaua quaestio est: Hæreses, & errores Græcorum, quæ usque hodie perseverant: qui sunt?

Ad hanc respondemus, quod sunt isti.

1 Primus, quod Spiritus sanctus non procedit à Patre, & Filio, sed à solo Patre.

2 Secundus, quod corpus Christi non potest consisti in azymo, sed tantummodo in fermentato. Et in istis duobus erroribus non assenserunt sancti doctores Græcorum Athanasius, Cyrillus, Gregorius Nazianzenus, Basilij, Chrysostom. nec Græcorum sancti Patres alij.

3 Est tamen verum, quod nonnulli sancti Doctores Græcorum posuerunt quamplures articulos non admittendos, loquentes incaute, & erroneè: Qui articuli licet ut stant, sint falsi, & quàmplures erronei; tamen possunt exponi, ut facit sanctus Thomas, respondendo ad dictos articulos de mandato Domini Urbani in libro, qui intitulatur: Contra errores Græcorum: ubi dicit, quod propter dictorum Doctorem dignitatem, non sunt condemnandi, sed reuerenter exponendi. Et licet sint plures, tamen principales, & peius sonantes sunt hi, qui sequuntur.

4 Primus: quod in diuinis, essentia est genita in filio.

5 Secundus: quod in diuinis essentia est spirata in Spiritu sancto.

6 Tertius: quod Spiritus sanctus non misit Filium.

7 Quartus: quod Filius Dei assumpsit humanam naturam in sua essentia.

8 Quintus: quod homo fuit assumptus à Filio Dei.

9 Sextus: quod creatura creatori non cooperatur.

10 Prædictos articulos ponit Athanasius in tertio sermone gestorum Nicæni concilij.

11 Septimus: quod Spiritus sanctus est imago Filij.

12 Octauus est, quod Filius est in Patre, tanquàm in propria sua imagine,

13 Nonus; quod diuina essentia increata, est concepta, & nata de Maria.

14 Decimus: quod diuina essentia, seu diuinitas, facta est homo.

15 Undecimus: quod Deus fecit hominem Deum.

16 Duodecimus: quod à Christo fuit amota imago primi parentis.

Tertius

† Al. & erroribus nondum exortis.

† Est opus. Tomo 17.

circum annum Domini CCCXCIII. is locus, cuius hic meminit Benedictus, ita habet: Qua propter stultitiam respuentes inani quærelarum, perquirere vos oportet ab ipsis beatis Apostolis, & considerare prudenter: quoniam Patres nostri, catholici videlicet doctique Pontifices, in vnaquaque hæresi quolibet tempore suscitata, quidquid profide, pro veritate, pro communiōe catholica atque Apostolica secundum scripturarum tramitem, prædicationemque; maiorum facta semel congregatiōe sanxerunt, in cōuulsūm voluerint deinceps, firmumque consistare: nec in eadem hæc causa denūo, quæ præfixa fuerant, retractari qualibet recenti præsumptione permiserint: sapientissimè præuidentes, quoniam si decreta salubriter cuiquam liceret iterare, nullum contra singulos quosque prorsus errores, stabile persisteret Ecclesiæ constitutum, ac semper iisdem furoribus recidiuis omnis integra definitio turbaretur.

P. Tertio decimo, &c. In solutione huius obiectiōnis facile concedit Benedictus errasse Nicolauum, quod minime erat concedendum. ideo retineamus superiorum Turrecrematæ solutionem: quæ sæpius dicta sunt à nobis. Eadem ratione satisfaciat decime quartæ obiectiōni; & decimæ quintæ: nusquam enim erratum est exponentem mentem Domini Nicolai prout intelligendam esse Dominus Ioannes docuit. q. Sextodecimo dicunt, quod secundum hoc errauit Ecclesiæ, aliquos canonizando pro Sæctis. Ideo fieri potest, ut non errauerint, qui definitionem Nicolai sequebantur, quoniam forsitan optimè eam intelligebant iuxta adductam à nobis paupertatis distinctionem.

Ad hæc, si in re difficili hallucinati fuissent, non propterea hæretici erant, nec potuit Ecclesiæ errare referendo eos in numerum Sanctorum. hoc enim impium est asserere: scire enim quos debeamus religione colere, multum refert ad communes Ecclesiæ mores, ut optimè docet Melchior Canus lib. 5. ca. 5. de locis Theologicis, versicul. in moribus non toti Ecclesiæ communibus. & Blasius Nauarrus, libro secundo, capit. decimo, de sacro Ecclesiæ principatu, circa finem. Antoninus tertio parte, titul. 12. capit. octauo, §. secundo. Caietanus in opusculo de Indulgentijs ad Iulium, capit. octauo. Beatus Thomas quodlibeto nono, articulo ultimo. Tabiensis in summa, verbo, canonizatio numero quarto. & Syluester numero secundo. Conarruias, lib. 1. variarū resolutionum, capit. decimo, numero 13. & Augustinus de Ancona in summa de potestate Ecclesiæ, q. 14. art. 4.

Qui autem diceret, posse Papam errare in canonizatione Sanctorum, saltem velut temerarius, puniri posset per Indices Ecclesiasticos, ita Melchior Canus præcitato loco.

Canonizatio vero Sanctorum per traditionem habetur in Ecclesiæ Dei, ut collegi ex Synodo Nicæna secunda, actione tertia. S. his itaque sex synodis. aduersus impium Molinæum in additione ad Decimum super Rub. de constitut. in secunda lectura, verbo, Sanctorum, et tradit Melchior Canus, lib. 3. cap. 3. de locis Theologicis.